

การพัฒนาารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
THE MODEL DEVELOPMENT OF STUDENT CARE SYSTEM MANAGEMENT
OF TAK TECHNICAL COLLEGE IN THE VOCATIONAL
EDUCATION COMMISSION

จักรภพ เนวะมาตย์¹
Chakkapobe Newamart¹

¹ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคตาก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
¹Director of Tak Technical College
in the Vocational Education Commission

*Corresponding Author, E-mail:chakkapobe@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบบันทึกพฤติกรรม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์การพัฒนารูปแบบและการบริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูผู้สอนมีความต้องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน และแนวทางการบริหาร 1) ควรมีรูปแบบการบริหารโดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน 2) ควรมีคณะกรรมการบริหารจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3) ควรกำหนดขอบข่ายงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) ควรมีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ 2. รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 2) คณะกรรมการบริหาร 3) ขอบข่ายงาน และ 4) กระบวนการบริหาร และผลการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ ครูผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4. ผลการประเมินรูปแบบ 1) ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลด้วยแบบบันทึกพฤติกรรม อยู่ในระดับดี 2) ความพึงพอใจของครูผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร/ ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน/ วิทยาลัยเทคนิคตาก

Abstract

The main objectives of this research were to develop the student care system management model of Tak Technical College in the vocational education commission. Data were collected by using questionnaires, behavior record, interview, and focus group discussion. Providers include administrators, teachers, and students, as well as knowledgeable and experienced professionals. The statistical analyses were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research found that 1. The need of the teacher was at a high level and a direction of the student care system management: 1) There should be a clear management model. 2) There should be a variety of executive directors from various stakeholders. 3) Should set the scope of the student care system management. 4) There should be a systematic management process. 2. The system management model of student care system management created comprises 4 elements: 1) The aim of the model, 2) Executive Committee, 3) Scope of work, 4) Management process. The constructed model has been validated by the selected experts as appropriate 3. The results of the experiment were at a high level. 4) The satisfaction with the model were at a high level.

Keywords: Management Model/ Student Care System/ Tak Technical College

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแล ให้ความสนใจ และช่วยกันป้องกัน แก้ไข คือภัยจากสารเสพติด ภัยจากการละเมิดทางเพศ ความล้มเหลวทางการเรียน การงานอาชีพ ความรุนแรง จากการใช้กำลังกลั่นแกล้งและรังแก อุบัติภัยต่างๆ ซึ่งกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนของชาติ โดยเฉพาะภัยจากสารเสพติด ภัยจากการละเมิดทางเพศ และความล้มเหลวทางการศึกษา จากสภาวะดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าเป็นผลจากการจัดการศึกษาที่ยังไม่บรรลุหมาย ซึ่งเป้าหมายดังกล่าว คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่หาทางออก โดยการพึ่งสารเสพติด และใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 3) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้ง

ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ

จากการศึกษาสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทย ของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2550, หน้า 19) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 4) และสถาบันรวมจิตติ (2549, หน้า 2-7) ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาเด็กและเยาวชนไทยไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่เด็กและเยาวชนรับเอาอารยธรรมตะวันตกมาปฏิบัติตาม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว เด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีค่านิยมการบริโภคไม่เหมาะสม นิยมวัตถุ ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เด็กมีปัญหาหนีเรียน ดิตกรม การพนัน เสพเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มการกระทำผิดในคดียาเสพติดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.40 คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.20 สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษาประสบกับปัญหาด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาด้านความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 5-7) ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เยาวชนประพฤติตนไม่เหมาะสมประกอบด้วย ปัจจัยจากสภาพครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและสังคม รวมทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารการศึกษา ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2542, หน้า 6-34) กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น มาตรา 24(6) การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพก็ตาม การปฏิบัติก็ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

วิทยาลัยเทคนิคตากซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมาอย่างต่อเนื่อง พบว่ามีสภาพปัญหาสอดคล้องและเหมือนกันกับปัญหาระดับชาติดังกล่าวข้างต้น อาทิ เช่น ผู้เรียนขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะในการปฏิเสธเพื่อน มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ หากไม่มีระบบการป้องกัน ส่งเสริมหรือจัดการแก้ไข จะส่งผลที่ไม่พึงปรารถนาต่อตัวผู้เรียนและสังคมโดยรวมซึ่งวิทยาลัยได้พยายามดำเนินการบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ที่มุ่งพัฒนาเพื่อให้ได้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือและศรัทธาของชุมชน โดยได้นำกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ แต่จาก

การดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่วิทยาลัยเทคนิคตาก ประสบปัญหา คือการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ในวิทยาลัยเทคนิคตาก ยังไม่มีรูปแบบการบริหารอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง ศึกษาและพัฒนาแนวทางการบริหารในเรื่องดังกล่าวให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนหรือนักเรียนนักศึกษา ดังกล่าว โดยเฉพาะของวิทยาลัยเทคนิคตาก ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก เพื่อให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา สามารถขับเคลื่อนไปตามนโยบาย สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา และช่วยแก้ปัญหาที่กล่าวข้างต้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ การมีทักษะชีวิตที่ดี ของผู้เรียน จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ทั้งในการป้องกัน แก้ไขปัญหาในสถานศึกษา และส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และรักประเทศชาติ ท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จะนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก และสถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความต้องการและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยแบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ 1) ศึกษาความต้องการโดยการใช้แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนของวิทยาลัยเทคนิคตาก จำนวน 68 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ศึกษาแนวทางโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน 1) ยกร่างรูปแบบ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากผลการศึกษาความต้องการและแนวทางในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตากในขั้นตอนที่ 1 มาประกอบการยกร่าง และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา 2) การตรวจสอบรูปแบบ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยทดลองใช้ในวิทยาลัยเทคนิคตาก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอน จำนวน 59 คน ผู้เรียน จำนวน 329 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 59 คน ผู้เรียน จำนวน 322 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลจากการศึกษาความต้องการด้วยแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า 1) ควรมีรูปแบบการบริหารโดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน 2) ควรมีคณะกรรมการบริหารจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย 3) ควรกำหนดขอบข่ายของงานใน

ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) ควรมีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ ครอบคลุม และมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นขั้นตอน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 2. คณะกรรมการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 3. ขอบข่ายงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4. กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การประสานงาน 4) การประเมินผล และ 5) การปรับปรุงและพัฒนา และผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสม

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าครูผู้สอนและผู้เรียนโดยรวมเห็นว่าการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1) ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลด้วยแบบบันทึกพฤติกรรม อยู่ในระดับดี 2) ความพึงพอใจของครูผู้สอนและผู้เรียน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่นำเสนอข้างต้นผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลในประเด็นหลักตามผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลจากการศึกษาความต้องการพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า ควรมีรูปแบบการบริหารโดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ควรมีคณะกรรมการบริหารจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย ควรกำหนดขอบข่ายของงานในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และควรมีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนต้องการให้มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบชัดเจนและต่อเนื่องเพราะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับ คณะกรรมการส่งเสริมการ

พัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2559) ที่ได้กำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กให้เป็นพันธกิจของสถานศึกษาที่ต้องจัดให้มีการพัฒนาระบบงานแนะแนวเพื่อช่วยเหลือดูแลผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนวรู้จักและเข้าใจผู้เรียน และติดตามผู้เรียนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความประพฤติและความปลอดภัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ พิษณุ ตลสุข (2551, หน้า 29-31) กล่าวถึงการบริหารงานในรูปคณะกรรมการว่าเป็นการบริหารแบบประชาธิปไตย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินการด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อวยชัย ศรีตระกูล (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพและแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ประกอบด้วย หลักการและแนวคิดในการบริหาร ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร และกระบวนการบริหารระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำ การปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา และการประสานงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มินิทร เขตบุญพร้อม (2557) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการวางแผนการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ควรกำหนดนโยบายดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมชัดเจน ควรมีโครงสร้างการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างชัดเจน และแต่งตั้งครูที่รับผิดชอบโดยตรงทุกระดับชั้น

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รูปแบบที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 1. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 2. คณะกรรมการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 3. ขอบข่ายงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4. กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การประสานงาน 4) การประเมินผล และ 5) การปรับปรุงและพัฒนา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 1) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2) เพื่อให้ครูได้ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 3) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม และ 4) เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบหลักของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ที่ประกอบด้วย

จุดมุ่งหมายของรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ คีเวส (Keeves, 1988, pp. 561-565) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบมีลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวม 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการจะให้เกิดผลในแต่ละกิจกรรม หรือวิธีการในรูปแบบ 3) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ มีลักษณะเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในรูปแบบ และ 4) การประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของรูปแบบนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกรัตน์ คงไทย (2555) ที่ได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการใช้หลักสูตร สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ และ 3) กระบวนการของรูปแบบ ในส่วนของตัวแปรจุดมุ่งหมายของรูปแบบทั้ง 4 ข้อ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 5) ที่ได้ให้ความหมาย ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ และได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน 1) เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานตรวจสอบได้ 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองผู้เรียน ชุมชน หน่วยงาน องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งการบริหารตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการ เป็นการบริหารโดยองค์คณะบุคคลหรือเป็นการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นการบริหารแบบประชาธิปไตย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีประสิทธิภาพ มีความเป็นระบบ และสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ เลอพงษ์ วัชรมัย (2558) ที่กล่าวถึงระบบหลักที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาของผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้ใช้ผลผลิตของสถานศึกษาคือ ระบบงานวิชาการ ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และระบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในด้านโครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) 2) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) และคณะ

กรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอร์จิอาดีส์ (Georgiades, 1974, pp. 134-138) ที่ได้ศึกษาวิจัยพบว่า คณะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษามี 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการสนับสนุนและประสานงาน ครูแนะแนว มีบทบาทความรับผิดชอบในการวางแผนจัดบริการแนะแนวทั้งระบบ และครูที่ปรึกษา มีบทบาทในการสร้างความร่วมมือปฏิบัติงานกับครูแนะแนว ดังนั้น การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับระบบการบริหารจัดการของทุกฝ่าย โดยการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมาลี ทองงาม (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกนอนมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ กรุงเทพมหานคร โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการบริหารจัดการที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ประกอบด้วย 1) งานศูนย์ข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) งานคัดกรองผู้เรียน 3) งานป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือผู้เรียน 4) งานพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน และ 5) งานด้านการส่งต่อ ซึ่งเป็นขอบข่ายงานที่มีความครอบคลุมงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 5) ที่กำหนดภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้ 5 กิจกรรม คือ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองผู้เรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข และการส่งต่อ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 1-3) ได้กำหนดหน้าที่ครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้ 5 กระบวนการ คือ 1) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล หน้าที่ที่ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลด้านความสามารถ ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านครอบครัว ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลด้านการคุ้มครองของผู้เรียน 2) การคัดกรองผู้เรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคลนำผลที่ได้ศึกษามาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง 3) การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมโฮมรูม (Home room) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom Meeting) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เป็นต้น 4) การป้องกันและแก้ปัญหา ครูที่ปรึกษาต้องเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 5) การส่งต่อผู้เรียน บางกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขช่วยเหลือได้หรือแก้ไขแล้วแต่ไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้ความช่วยเหลือต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธิติวุฒิวังศ์พิพันธ์ (2557) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของวิทยาลัย

เทคโนโลยีบางละมุงอินเตอร์-เทค พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีบางละมุงอินเตอร์-เทค จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัชวาล บุญเหลี่ยม (2553) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นต้องมีข้อมูลที่ครอบคลุมโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณและงานบริหารงานทั่วไป และครอบคลุมขอบข่ายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 งาน คือ งานนักเรียนรายบุคคล งานคัดกรองนักเรียน งานส่งเสริมนักเรียน งานป้องกันและแก้ไขปัญหา และงานส่งต่อ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การประสานงาน 4) การประเมินผล และ 5) การปรับปรุงและพัฒนา องค์ประกอบของรูปแบบ ด้านกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จะเป็นไปตามหลักแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาแบบที่ส่วนใหญ่จะต้องแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือขั้นตอนดำเนินการของรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ คีเวส (Keeves, 1988, pp. 561-565) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ 4) การประเมินผลของรูปแบบ และองค์ประกอบย่อยของกระบวนการบริหารที่พบจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จต้องทำหน้าที่บริหาร 4 ประการ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) และสอดคล้องกับ จันทราณี สงวนนาม (2551, หน้า 34-39) ที่ได้สรุปแนวคิดกระบวนการบริหารของ เจสซี บีเชียร์ส (Jesse B. Sears) ประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการล่วงหน้า 2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างและกำหนดตำแหน่งหน้าที่ 3) การอำนวยการ (Directing) คือ การสั่งการและมอบหมายงาน 4) การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน 5) การควบคุมงาน (Controlling) คือ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ โบวี (Bovee, 1993, p 5) ที่กล่าวว่า หน้าที่ของการบริหารจัดการมี 4 ประการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อวยชัย ศรีตระกูล (2556)

ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า กระบวนการบริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การนำองค์กร การ ปฏิบัติการ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา และการประสานงาน และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประชุม ปีมสกุล (2557) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหาร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และปัญหา การวางแผน การดำเนินการตามแผนที่กำหนด การติดตามและตรวจสอบ และการ ปรับปรุงและพัฒนา

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าครูผู้สอนและผู้เรียนโดยรวมเห็นว่าการดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการบริหารระบบ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็น รูปแบบที่มีองค์ประกอบของรูปแบบสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีกระบวนการปฏิบัติที่สะดวกและมี ประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบและตัวแปรของรูปแบบที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านขอบข่ายงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ งานศูนย์ข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล งานคัดกรองผู้เรียน งานป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือผู้เรียน งาน พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน และงานด้านการส่งต่อ จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง และมีการสร้าง หรือพัฒนาด้วยกระบวนการที่มีความเป็นระบบตามหลักการพัฒนารูปแบบ โดยเริ่มจากการศึกษา ความต้องการในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของครูผู้สอนและแนวทางการบริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การสร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบรูปแบบ การทดลองใช้ และการประเมินรูปแบบเชิงประจักษ์โดยผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2543, หน้า 104 - 106) ที่ได้กล่าวถึงการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบว่าอาจกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ 1) สร้างหรือพัฒนารูปแบบ โดยจะมีการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐานจาก การศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่นๆ 2) ทดสอบ ความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้สร้างหรือพัฒนารูปแบบในขั้นต้นแล้วจำเป็นต้องทดสอบความ เที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว และสอดคล้องกับแนวคิดของ สตรีกแลนด์ (Strickland, 2006) ที่ได้ กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development)

การนำไปทดลองใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเรียกว่า “ADDIE Model” ซึ่งในด้านความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านคัดกรอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริม พัฒนานักเรียนตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิวุฒิ วงศ์พิพันธ์ (2557) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของวิทยาลัยเทคโนโลยีบางละมุงอินเตอร์-เทค พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานระบบการดูแลนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีบางละมุงอินเตอร์-เทค โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามลำดับ คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1) ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลด้วยแบบบันทึกพฤติกรรม อยู่ในระดับดี 2) ความพึงพอใจของครูผู้สอนและผู้เรียน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ดี มีคุณภาพ มีขั้นตอนการพัฒนาแบบตามหลักการ แนวคิดทฤษฎี และมีการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นรูปแบบที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและร่วมกันดำเนินการในทางปฏิบัติ เมื่อนำไปใช้ทำให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข เกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้เรียน และองค์ประกอบของรูปแบบมีความครอบคลุม ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง มีการบูรณาการรอบแนวคิดการวิจัย จากแนวคิด ทฤษฎีการบริหาร และเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดใหม่เพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ เกตเซลและคนอื่น (Getzels and Others, 1968, p 30); คีเวส (Keeves, 1988, p 560); ฮูเซน และโพสลีทเวท (Husen and Postlethwaite, 1994, p 286) ที่กล่าวว่า รูปแบบที่ดีและมีประโยชน์ควรมีคุณลักษณะดังนี้ 1) เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง 2) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา และ 3) รูปแบบควรนำไปสู่การทดสอบหรือการทดลองใช้ และระดับความพึงพอใจสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ แก้วเกิด (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลสนับสนุนนักเรียนเพื่อลดจำนวนการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผลการใช้ระบบการดูแลสนับสนุนนักเรียน โดยนักเรียนทั้งหมดมีความพึงพอใจสูงในการเข้าร่วมกิจกรรมในระบบ ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดปฐมนิเทศนักเรียนนักศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจกับรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก เพื่อที่จะได้ร่วมมือกันดำเนินการตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก

1.2 ควรนิเทศติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.3 ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามรูปแบบอย่างเพียงพอ ทั้งในส่วนพัฒนาระบบ พัฒนาครูผู้สอนและพัฒนานักเรียนนักศึกษา

1.4 ควรมีการจัดรางวัลเชิดชูเกียรติให้กับครูผู้สอน และนักเรียนนักศึกษา ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคตาก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานแนะแนวของวิทยาลัยเทคนิคตาก

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคตาก

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกรัตน์ คงไทย. (2555). *การพัฒนารูปแบบการใช้หลักสูตร สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

กิตติศักดิ์ จุลมณฑล. (2554). *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564*. [Online]. Available: http://dcy.go.th/webnew/upload/news/news_th_20172201234624_1.pdf [2556, มกราคม 18].

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

- ชัชวาล บุญเหลี่ยม. (2553). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- ธิติวุฒิ วงศ์พิพันธ์. (2557). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของวิทยาลัยเทคโนโลยี บางละมุงอินเตอร์-เทค. ชลบุรี: วิทยาลัยเทคโนโลยีบางละมุงอินเตอร์-เทค ชลบุรี. ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.*
- นิพนธ์ แก้วเกิด. (2555). *การพัฒนากระบวนการดูแลสนับสนุนนักเรียนเพื่อลดจำนวนการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (ม.ป.ป). *การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ. [Online]. Available: <http://www.watpon.com/boonchom/development.pdf> [2559, สิงหาคม 10].*
- ประชุม ปีมสกุล. (2557). *การพัฒนาแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.*
- พิษณุ ตูลสุข. (2551). *การพัฒนาแบบและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถาบันศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.*
- มนิฉัตร เขตบุญพร้อม. (2557). *แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ: การประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ ในศตวรรษที่ 21*
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.*
- เลอพงษ์ วัชรมัย. (2558). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา “อาชีวศึกษา”. [Online]. Available: www.dpu._www.atc.ac.th/thaiatc/iframe/news/file/115.pptx [2559, พฤษภาคม 12].*
- สถาบันรามจิตติ. (2549). *เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.*
- สุมาลี ทองงาม. (2556). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- _____. (2554). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2550). *คู่มือการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมประจำจังหวัดและในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาษาอังกฤษ

- Bovee, L.C., Thill. J.V., Wood, M.B. and Dovel, G.P. (1993). *Management*. New York: McGraw-Hill.
- Georgiades, Z.E. (1974). Establishment of guidance service in developing countries with special emphasis on a program for the secondary school in cyprus. *Dissertation Abstracts international*, 36(7), 4439-A.
- Getzels, J.W., and others. (1968). *Education administration as a social process*. New York: Harper & Row.
- Husen, T. and Postlethwatie, N. T., (1994). *The International Encyclopedia of Education*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational research, methodology, and measurement : An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Strickland, A. W. (2006). *ADDIE*. Idaho State University College of Education Science, Math & Technology Education. Retrieved March 2, 2010. From <http://www.ed.isu.edu/addie/index.htm>